

LANDSBYERNE ER TRUET AF SAMFUNDET.

Anker Lohmann Hansen, Lektor. Civ.Ing.

Jørgen Holier, Lektor. Arkitekt MAA

Aalborg Universitet. Institut for Samfundsudvikling og Planlægning.

I Byplan Nyt nr. 1, 2009 er temaet "Landsby-er under pres", og Byplan Nyt har ret i, at det er en væsentlig problemstilling. I Byplan Nyt et fagligt, vægtigt bidrag til at forstå den samfundsmaessige kontekst for problemerne eller ændre ved den kendsgerning, at hverken regering eller Folketing gør noget reelt for at ændre ved den situation? Nej, det gør Byplan Nyt ikke. I takt med tidsinden fokuseres på de "grimme" huse, landsby med golfbane og kulturekspressen i Thy. Jamen herregud!

Der er ingen tvivl om, at de økonomiske rammebetingelser er afgørende for samfundets udvikling. En raske økonomiske beslutninger har medført alvorlige, negative konsekvenser for landsbyerne. Her skal nævnes tre:

De betydelige transportomkostninger, der er knyttet til omfanget af bilbenyttelse, som igen er knyttet til bopæl og udbudet af kollektiv trafik. Beboerne i landsbyerne er nødt til at bruge bil og kører dobbelt så meget i bil som beboerne i København. De store investeringer i kollektiv trafik er sket i byerne.

Den anden er opvarmningsomkostningerne. Kulfyrede kraftværker leverer billig og næsten afgiftsfri varme til bybefolkningen. På landet er der afgiftsbelagt individuel opvarmning eller barmarksværker, hvis varmepris er op mod 5 gange så dyr som byernes varme.

Den tredje er skattestoppet. De større byers boligejere har med loftet over boligskatterne fået nogle relative fordele, som næsten ikke kan overvurderes. Udligningen der lå i, at boligskatten fulgte med op, når efterspørgslen på boliger i et område steg, er sat ud af kraft.

Er det rimeligt, at den økonomiske politik skal tage de sidste i landsbyen i en langstrakt døds-kamp? Hvad er det for et samfund, der ignorerer signaler og tendenser? Skal landsbyerne være de positive rurale bosætningssteder, mange rent faktisk gerne vil have, så skal følgende forhold forbedres:

- Der skal ske en udligning i energiomkostningerne mellem land og by
- Der skal ydes særlige tilskud til efterisolering, alternative energikilder osv. i landdistrikterne med henblik på fortrængning af fossile brændstoffer
- Der skal afsættes betydelige byfornyelsesmidler (en mia. om året) til landsbyforbedring
- Der skal afsættes betydelige midler til opkøb og nedrivning af utidssvarende huse

Hvis regering og Folketing ikke vil noget med landsbyerne, så fjern dem, men gør det på en anstændig måde, så det ikke medfører social og økonomisk ruin for de mennesker, der bor der. I Danmark er der to bosætningsområder, som samfundet har interesseret sig for, fordi der var /er problemer: Det ene er brokvarterer og bycentre, hvor der gennem tiden er brugt mange, mange milliarder. Fordi der boede så mange på et afgrænset område, i en let opfattet geografi, der gjorde, at problemerne ikke kunne skjules - og for at skabe beskæftigelse.

Det andet er de store almenyttige boligkvarterer, hvor samfundet bruger milliarder på istandsættelse og social indsats. Fordi der bor mange, som skaber problemer for samfundet, socialt og kriminelt, og som bliver mediemaessigt eksponerede i TV.

Et tredje bosætningsområde er landsbyerne under pres! Men her gir samfundet ikke ind med en massiv indsats. Hvorfor? Er det fordi problemet er "ubegribeligt", geografisk diffust, spredt og forskelligartet. Eller er det fordi beboerne stort set opfører sig ordentligt og asder urimelighederne i sig? Eller er det fordi, der ikke er en massiv, mediemaessig eksponering af landsbyerne, at de folketings-politiske interesser skrumper ind?

Vi hiber, at kunne være med til at initiere en åben, udogmatisk og fordomsfri debat om landsbyerne under pres. Det skylder vi hinanden og de op mod 1 million danskere, der beboer de 7.000 små og store landsbyer over hele Danmark.

